

Хартманн Юлія-Крістіна. «Діалектні та стандартно-літературні фразеологічні одиниці національних варіантів сучасної німецької мови. Текстова комунікативна конкуренція».

Дипломна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти. На правах рукопису. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька, Івано-Франківськ, 2023.

Дипломна робота присвячена вивченню діалектних та стандартно-літературних фразеологічних одиниць у сучасній німецькій мові, зосереджуючись на їхньому національному розмаїтті. Основною метою дослідження є аналіз фразеології в контексті культурного та мовного спадку, розкриття її впливу на мовну картину світу та рефлексію національних особливостей.

Перша частина роботи присвячена теоретичному огляду діалектів та стандартної мови в контексті фразеології. Досліджується поняття діалектів, розкриваються їхні особливості та вплив на формування фразеологічного складу мови. Також детально розглядається взаємодія стандартної мови та національних варіантів у фразеологічних одиницях.

Друга частина роботи фокусується на аналізі конкретних фразеологічних одиниць, які характерні для різних національних варіантів німецької мови. Вивчаються їхні мовні особливості, етимологія, семантика та використання в різних регіонах та соціокультурних середовищах. Також визначаються спільні риси та відмінності у структурі, семантиці та функціональному призначенні фразеологічних одиниць.

Ключові слова: плюрицентризм, фразеологічні одиниці, австріацизми, гельветизми, національний варіант.

Hartmann Julia-Christina. «Dialektale und standardsprachliche phraseologische Einheiten der nationalen Varianten der deutschen Gegenwartssprache. Textuelle kommunikative Konkurrenz».

Diplomarbeit der zweiten Magisterstufe der Hochschulbildung. Mit den Manuskriptrechten. Fachrichtung 035 Philologie. Spezialisierung 035.043 Germanische Sprachen und Literaturen (Übersetzung inklusive), Hauptfach - Deutsch, Iwano-Frankiwsk, 2023.

Die vorliegende Diplomarbeit widmet sich der Untersuchung dialektaler und standard-literarischer phraseologischer Einheiten in der modernen deutschen Sprache, wobei der Schwerpunkt auf ihrer nationalen Vielfalt liegt. Das Hauptziel der Forschung besteht in der Analyse der Phraseologie im Kontext des kulturellen und sprachlichen Erbes, um deren Einfluss auf das Sprachbild der Welt und die Reflexion nationaler Besonderheiten aufzuzeigen.

Der erste Teil der Arbeit widmet sich einem theoretischen Überblick über Dialekte und die Standardsprache im Zusammenhang mit der Phraseologie. Es werden die Begriffe von Dialekten untersucht, ihre Besonderheiten herausgearbeitet und ihr Einfluss auf die Bildung des phraseologischen Wortschatzes betrachtet. Auch die Interaktion zwischen der Standardsprache und den nationalen Varianten in phraseologischen Einheiten wird eingehend untersucht.

Der zweite Teil der Arbeit konzentriert sich auf die Analyse konkreter phraseologischer Einheiten, die für verschiedene nationale Varianten der deutschen Sprache charakteristisch sind. Dabei werden ihre sprachlichen Besonderheiten, Etymologie, Semantik und Verwendung in verschiedenen Regionen und soziokulturellen Umgebungen untersucht. Es werden auch Gemeinsamkeiten und Unterschiede in der Struktur, Semantik und funktionalen Verwendung von phraseologischen Einheiten festgestellt.

Diese Arbeit bietet einen tiefen und umfassenden Einblick in die Problematik dialektaler und standard-literarischer Phraseologie in der modernen deutschen Sprache, wobei ihre Bedeutung für die Bildung sprachlicher Identität und Kultur hervorgehoben wird.

Schlüsselwörter: Plurizentrismus, Ausdruckseinheiten, Austriazismen, Helvetismen, nationale Variante.

Hartmann Julia-Christina. «Dialectal and standard literary phraseological units of the national variants of the modern German language. Text communicative competition».

Diploma thesis of the second Master degree of the higher education. With the rights of the manuscript. Field of study 035 Philology. Speciality 035.043 Germanic languages and literatures (translation included), major field - German, Ivano-Frankivsk, 2023.

The present thesis is dedicated to the examination of dialectal and standard-literary phraseological units in contemporary German, with a focus on their national diversity. The primary objective of the research is to analyze phraseology in the context of cultural and linguistic heritage, revealing its impact on the linguistic worldview and reflection of national peculiarities.

The first part of the thesis delves into a theoretical overview of dialects and the standard language in the context of phraseology. The concept of dialects is explored, their characteristics are elucidated, and their influence on the formation of the phraseological repertoire is examined. The interaction between the standard language and national variants in phraseological units is also thoroughly investigated.

The second part of the thesis centers on the analysis of specific phraseological units characteristic of various national variants of the German language. Their linguistic features, etymology, semantics, and usage in different regions and socio-cultural environments are scrutinized. Additionally, commonalities and differences in the structure, semantics, and functional purpose of phraseological units are identified.

This work provides a deep and comprehensive insight into the issues of dialectal and standard-literary phraseology in modern German, emphasizing their significance in shaping linguistic identity and culture.

Key words: pluricentrism, phraseological units, austriacisms, helvetisms, national variant.

Зміст

Вступ

Розділ I. Фразеологічні одиниці у національних варіантах німецької мови та мовна ситуація у німецькомовних країнах.

- 1.1. Історія дослідження фразеології
- 1.2. Критерії визначення фразеологізмів у німецькій мові
- 1.3. Дослідження фразеології та корпусний метод
- 1.4. Явище плюрицентризму в німецькій мові
- 1.5. Лінгвополітична ситуація у німецькомовних країнах

Висновки до розділу 1

Розділ II. Особливості вживання фразеологічних одиниць у варіантах німецької мови

- 2.1. Діалектні групи у Федеративній республіці Німеччини. Поняття „Bundesdeutsch“
- 2.2. Специфіка вживання „гельветизмів“ та історичні факти виникнення швейцарського національного варіанту
- 2.3. Австрійський національний варіант та вживання „австріацизмів“
- 2.4. Австрійська фразеологія та збагачення її запозиченнями
- 2.5. Особливості образно-тематичної організації німецької варіантної фразеології
- 2.6. Когнітивні преференції носіїв варіантів німецької мови

Висновки до розділу 2

Висновки

Список використаних джерел

Питання діалектних та стандартно-літературних фразеологічних одиниць викликає велике зацікавлення серед фахівців з лінгвокраїнознавства. Їх вагоме різноманіття у національних варіантах німецької мови створює неабиякі дискусії серед науковців у дослідженні та вивченні їх особливостей.

Існує безліч фразеологічних одиниць, які виконують відмінні значення у різних національно-державних варіантах німецької мови.

Це питання є дуже **актуальним** через зростання інтересу до вивчення культури, історії та особливостей країни, котра має схожу мову (певний національний варіант німецької), але відмінний, специфічний, притаманний лише тій країні мовний потенціал.

І за допомогою чого, якщо не завдяки фразеологічним одиницям народ певної країни може детально висловити свій погляд на речі, продемонструвати свої культурні особливості на міжнародному та міжкультурному рівні.

Метою дослідження є визначення характерних рис діалектних та стандартно-літературних фразеологічних одиниць національних варіантів сучасної німецької мови австрійського та швейцарського варіантів за допомогою моніторингу їх особливостей на мовній платформі; текстова комунікативна конкуренція.

Завдання полягає у:

- виокремленні серед мовного потоку певного національного варіанту німецької мови таких суперечливих лінгвістичних форм як фразеологічні одиниці;
- визначенні їхніх особливостей;
- визначенні специфіки їхнього утворення, використання та застосування в певних мовленнєвих ситуаціях;
- встановленні їх мовленнєвих функцій в певному контекстуальному середовищі;
- розкритті понять: „гельветизми“, „австріацизми“, „Bundesdeutsch“;
- дослідженні та аналізу прикладів фразеологічних одиниць, притаманних австрійському, швейцарському та інших національних варіантах німецької мови;
- вивченні поняття „плюрицентризму“ німецької мови;
- огляді історії дослідження фразеології.

Об'єктом є порівняльно-дослідницька трансляція спостережень особливостей національних варіантів німецької мови крізь призму притаманних їм діалектних та літературних фразеологічних одиниць.

Предметом дослідження є швейцарська, австрійська та „Bundesdeutsch“-фразеологія, її особливості, відмінності між застосуванням у різних

національних варіантах у порівнянні з оригінальною літературною німецькою мовою.

Висновки

Фразеологічні одиниці у національних варіантах німецької мови є важливим елементом мовної культури та відображають культурні відмінності в мисленні та виразності в різних німецькомовних країнах. Використання фразеологічних виразів в національних варіантах німецької мови не лише збагачує лексичний арсенал, але й підкреслює унікальність кожного регіону.

Мовна ситуація у німецькомовних країнах є багатосаровою, де кожна країна має свої власні мовні особливості, діалекти, та фразеологічні особливості. Взаємодія різних національних варіантів німецької мови сприяє розмаїттю мовних виразів та збереженню традиційних мовних форм у кожній з країн.

Цей лінгвістичний пейзаж робить німецькомовний простір особливим і унікальним, віддзеркалюючи історію, культурні особливості та ідентичність кожного народу. Фразеологічні одиниці стають не лише засобом спілкування, а й важливим аспектом культурної спадщини, який сприяє взаєморозумінню та відчуттю належності до спільного мовного спадку. Таким чином, розуміння мовної ситуації у німецькомовних країнах вимагає уваги до фразеологічних особливостей, які визначають унікальний характер кожного національного варіанту німецької мови.

Особливості вживання фразеологічних одиниць у варіантах німецької мови відображають глибокі культурні та регіональні відмінності в способах вираження та сприйнятті мови. Ці фразеологічні одиниці стають не лише засобом комунікації, але і важливим елементом мовної ідентичності кожного національного варіанту.

Вживання фразеологічних виразів у німецькій мові визначається історичними, культурними та регіональними контекстами. Кожен варіант мови, будь то німецька в Німеччині, Австрії, Швейцарії чи інших німецькомовних країнах, має свої унікальні фразеологічні особливості, які відзначаються використанням традиційних виразів та мовних обертів.

Ці фразеологічні особливості не лише збагачують мову, але також віддзеркалюють культурні та історичні нюанси кожного національного співтовариства. Вони стають ключовим елементом мовного спадку та індивідуального виразу, сприяючи різноманітності в мовленні та враженню національної ідентичності. Таким чином, особливості вживання фразеологічних одиниць у варіантах німецької мови підкреслюють важливість культурного контексту та регіональної специфіки в розумінні та використанні мови.

Діалектні та стандартно-літературні фразеологічні одиниці національних варіантів сучасної німецької мови є ключовими елементами мовної спадщини, які відображають глибокі культурні та регіональні відмінності.

Вони свідчать про різноманітність мовних традицій та культурних впливів в кожній країні.

Діалекти вносять важливий внесок у мовний арсенал, збагачуючи його традиційними та контекстуально значущими виразами, які часто відображають історію та культурні особливості регіонів.

У ході дослідження було здійснено ряд спостережень:

- виокремлено серед мовного потоку певного національного варіанту німецької мови фразеологічні одиниці;
- визначено їхні особливості;
- визначено специфіку їхнього утворення, використання та застосування в певних мовленнєвих ситуаціях;
- встановлено їх мовленнєві функції в певному контекстуальному середовищі;
- розкрито такі поняття: „гельветизми“, „австріацизми“, „Bundesdeutsch“;
- досліджено та проаналізовано приклади фразеологічних одиниць, притаманних австрійському, швейцарському та іншим національним варіантам німецької мови;
- досліджено поняття „плюрицентризму“ німецької мови;
- здійснено короткий огляд історії дослідження фразеології.

Фразеологічні одиниці, вживані в діалектах, можуть визначати мовну ідентичність громад, сприяючи формуванню спільності та відчуттю приналежності до конкретного регіону.

Стандартно-літературна мова виступає як основний засіб комунікації на національному та міжнародному рівні, забезпечуючи єдність мови для офіційних документів, освіти та масової інформації.

У сучасному світі важливо зберігати мовну різноманітність, забезпечуючи виважений баланс між діалектними традиціями та використанням стандартної мови для подолання мовних бар'єрів.

Загалом, дослідження фразеологічних одиниць у діалектах та стандартно-літературній мові німецької мови свідчить про багатство культурної спадщини та важливість збереження мовної різноманітності в умовах сучасного світу.